

Bilag 5.3

Solceller på lavbundsarealer

Sagens kerne

Der er for øjeblikket et stort pres for at opstille solceller i det åbne land. Billig teknologi og mangelfulde planmæssige rammer har skabt stor efterspørgsel efter vedvarende energi, der hurtigt har kunnet realiseres.

Den nye Klimafremskrivning 2021 (som erstatter Basisfremskrivningen) estimerer en nettilslutning på 11.000 MW i 2030, hvor solenergi fylder 21,1 procent af den samlede elproduktion (se tabel). Altså tæt på en fordobling af Energistyrelsens estimat på et enkelt år. Klimafremskrivningens estimat er tæt på en 10-dobling af den kapacitet, vi har i dag. Til sammenligning opgør TV2, at der er planer/ansøgninger om op mod 24.000 hektar markanlæg – dog skal dette tal tages med det forbehold, at langt fra alle planer/ansøgninger bliver realiseret: <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2021-04-01-enorme-solcelleanlaeg-paa-vej-over-hele-danmark-se-planerne-for-din-kommune-her>

Da marginale landbrugsjorde, på grund af dårligt økonomisk afkast ved almindelig dyrkning, er særligt oplagte at opstille solceller på, er der fra bl.a. KL kommet særligt fokus på om der kan være muligt at opstille solceller på de organogene lavbundsarealer, der af klimamæssige årsager skal tages ud af produktion og have hævet vandstanden.

Der er argumenter både for og imod at fremme placering af solceller på lavbundsarealer. DN vil anbefale, at der hurtigst muligt skaffes erfaringer for, om solceller kan kombineres med hævet vandstand og hvorledes solceller påvirker mulighederne for at fremme biodiversiteten på disse arealer.

Lavbundsarealet

Jord, der er påvirket af højtstående grundvand, kaldes for lavbund. Det skønnes at der i Danmark er ca. 750.000 ha som kan kaldes for lavbund. En stor del af dette er hævet havbund, som særligt findes i Nordjylland. Disse arealer er uden natur- og klimamæssig interesse. Lavbundsarealer i tilknytning til vandløb er opgjort til ca. 430.000 ha. Af disse er der den del med højt indhold af kulstof (>6% C) som er klimamæssigt interessante, da dyrkningen af disse areal står for en væsentlig del af Danmarks udledning af klimagasser. Det skønnes at der findes 170.000 ha kulstofrig lavbund i landbrugsmæssig landbrugsdrift. Ud over de kulstofrige arealer, er der så ca. 250.000 ha lavbundsareal med lavere kulstofindhold.

Generelt er landbrugsjord på lavbund betragtet som marginale på grund af lavere udbytter eller større driftsomkostninger i forhold til andre jorder. Dette gør dem særligt interessante i forhold til opstilling af solceller.

Solceller og hævet vandstand

Der er i dag ingen erfaringer med at kombinere opstilling af solceller med at hæve vandstanden, hverken i Danmark eller internationalt. Det må forventes, at det bliver vanskeligere at servicere solcellerne når jorden er våd og dermed ikke kan bære maskiner,

ligesom det kan tænkes at være et problem med at slå plantevæksten, der vil komme hvis arealerne ikke kan afgræsses eller høstes med maskiner. Der er derfor behov for at indhente erfaringer på dette område. Et af solcelleselskaberne, Better Energy, har planlagt en solcellepark i Køng Mose ved Vordingborg, hvor panelerne monteres på særlige stativer, som skulle kunne tåle den høje vandstand. Der er dog ingen konkrete planer om at hæve vandstanden i området.

Hvis det viser sig muligt at kombinere hævet vandstand med opstilling af solceller, kan det have den positive effekt, at det kan fremskynde udtagningen af kulstofrige lavbundsgrunde. Selv om udtagning af lavbundsarealer er et meget billigt klimavirkemiddel, skal der stadig penge på bordet til at kompensere lodsejerne og alt andet lige må så mange bidrag som muligt til dette være gavnligt for den danske klimaindsats. Hvis det viser sig ikke at kunne kombinere solceller med hævet vandstand, bør det ikke være muligt at opstille dem på de arealer som har klimapotentiale.

Mod opstilling af solceller på lavbund kan anføres, at det kan stå i vejen for en naturgenopretning. Om det vil være et problem i forhold til biodiversiteten, hvis det kan lade sig gøre at have solceller og hævet vandstand samtidig, vides ikke. Da arealet skal holdes med kort plantedække, må det forventes at det i forhold til fortsat landbrugsdrift eller tilgroning (hvor der i forvejen findes alt for store tilgroede lavbundsarealer) vil være en biodiversitetsmæssig gevinst, da der er langt flere insekter, padder og fugle på engarealer som er i drift med græsning eller høslæt.

Den største indvending mod solceller på lavbund vil være det landskabelige, men den landskabelige påvirkning vil variere fra lokalitet til lokalitet, og helt objektivt vil der næppe kunne siges at være forskel mellem lavbundsarealer og andre dyrkede arealer i forhold til den landskabelige effekt af solceller.

DN POSITION OMKRING SOLCELLER PÅ LAVBUND.

Følgende foreslås som DN's position i forhold til opstilling af solceller på lavbundsarealer:

- Der skal ikke placeres solceller på lavbundsarealer, hvor området i kommuneplanen er udpeget som Særligt Værdifuldt Landskab eller lignende landskabelig udpegning
- Hvis opstilling af solceller gør det umuligt at hæve vandstanden på arealer, skal der være et direkte forbud mod opstilling af solceller på kulstofrige lavbundsarealer, såfremt disse udgør en ikke uvæsentlig del af arealet.
- Såfremt det viser sig muligt at kombinere solceller med hævet vandstand, må opstillingen af disse ikke stå i vejen for genskabelse af større naturområder. Der bør derfor udvikles en screeningsmodel til at friholde de biologisk mest interessante lavbundsområder fra solceller.